

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z wniosku A. G.
przy uczestnictwie P. G.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 4 lutego 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 2 października 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od P.G. na rzecz A. G. kwotę 5 400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Uczestnik P.G. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w K., którym oddalono apelację uczestnika od postanowienia wydanego w sprawie toczącej się z wniosku A. G. o podział majątku wspólnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna to nadzwyczajny środek zaskarżenia o celu przede wszystkim publicznoprawnym. Celem tym jest zapewnienie jednolitości orzecznictwa oraz spójności i prawidłowości wykładni prawa. Realizacji powyższej

funkcji służy uregulowana w art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. instytucja przedsądu. Stosownie do ww. przepisów Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Podejmowanie odrębnej decyzji w przedmiocie przyjęcia skargi do rozpoznania ma również na celu realizację zasady szybkości postępowania oraz pozwala zaakcentować wysoce sformalizowany charakter postępowania przed Sądem Najwyższym, o czym świadczą określone wymagania konstrukcyjne skargi kasacyjnej.

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa przywołanie tej przesłanki wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Podniesiony problem musi również charakteryzować się nowością; zagadnienie, które było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, co do zasady traci ten walor (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 marca 2012 r., II PK 294/11). Istotność problemu prawnego wyraża się natomiast w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11).

Tylko we wskazanych wyżej okolicznościach może być realizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie skargi do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego jak i ochronę praw prywatnych.

Zdaniem uczestnika w sprawie występuje istotne zagadnienie, „które w ocenie skarżącego wymaga prawnej oceny ze strony Sądu Najwyższego, który w tezie swego orzeczenia wskaże na charakter rat leasingowych dokonanych wyłącznie z majątku odrębnego w zakresie przyczynienia się do powstania majątku wspólnego dorobkowego”. Jednocześnie w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że według niego „wątpliwości co do zasad rozliczeń leasingów zostały rozwiane” przez postanowienie Sądu Najwyższego z 28 stycznia 2015 r., II CSK 322/14, w którym wyrażono stanowisko, że koszty uzyskania prawa do wykupu przedmiotu leasingu nie mają „charakteru nakładów na majątek odrębny”, lecz stanowią „wydatki ponoszone na uzyskanie prawa wchodzącego do majątku wspólnego”.

Formułując opisane zagadnienie, uczestnik nie przywołał żadnego przepisu prawa, a przyjęta przezeń forma przedstawienia problemu prawnego sprowadza się do ogólnego wskazania na potrzebę rozważenia pewnej szerokiej kategorii prawnie relewantnych sytuacji faktycznych. Tymczasem w orzecznictwie podkreśla się, że powołując się na przyczynę kasacyjną z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., skarżący powinien określić przepisy prawa i wskazać argumenty, które prowadzą do rozbieżnych ocen oraz przeprowadzić stosowny wywód jurydyczny zbliżony do pytania prawnego, o którym mowa w art. 390 k.p.c., tak by uchwycić istotę i wagę formułowanego problemu (postanowienie Sądu Najwyższego z 22 października 2020 r., II UK 385/19). Poprzestanie na stwierdzeniu, że przy rozpoznaniu skargi kasacyjnej Sąd wskaże na charakter rat leasingowych uiszczonych wyłącznie z majątku osobistego „w zakresie przyczynienia się do powstania majątku wspólnego dorobkowego” nie wyraża tak rozumianego zagadnienia prawnego, a ponadto pomija elementy problemu, którego zarys można by ewentualnie dostrzec w zarzutach skargi.

Nazbyt ogólne sformułowanie przedstawionego Sądowi zagadnienia prawnego sprawia również, że zagadnienie to nie występuje „w sprawie”. Skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie odniósł się do relewantnych ustaleń faktycznych Sądu drugiej instancji, w tym przede wszystkim do kwestii zastrzeżenia w umowie leasingu opcji wykupu. Dopiero analiza zarysowanego w skardze zagadnienia, dokonana

z uwzględnieniem treści zarzutów kasacyjnych, pozwala ostrożnie wnioskować, które konkretnie stanowisko Sądu Okręgowego miałyby stać się przedmiotem weryfikacji w postępowaniu kasacyjnym. Jednoznacznie postawiony problem prawny nie znalazł jednak odzwierciedlenia ani w treści samego zagadnienia, ani w rozwinięciu stosownej części skargi kasacyjnej (art. 398⁴ § 2 *in fine* k.p.c.).

W związku z powyższym wypada wskazać, że pogląd Sądu drugiej instancji co do charakteru rat leasingowych w istocie wydaje się nie odbiegać od zapatrywania skarżącego, tyle że w odmienny sposób, a w konsekwencji z różnym skutkiem finansowym, jest aplikowany na etapie rachunkowych rozliczeń dokonywanych w ramach podziału majątku wspólnego. Wprawdzie w motywach zaskarżonego orzeczenia Sąd drugiej instancji wskazał, że raty określone w umowie leasingu stanowią przede wszystkim wynagrodzenie za korzystanie rzeczy, a nie cenę zakupu płatną w ratach, lecz stanowisko to należy odczytywać jedynie jako inne rozłożenie akcentów co do zawierania się w ratach leasingowych zarówno elementu wynagrodzenia za korzystanie z przedmiotu leasingu, jak i ceny zakupu.

Takie odczytanie poglądu Sądu Okręgowego znajduje potwierdzenie w fakcie podzielenia stanowiska Sądu pierwszej instancji o tym, że w razie zawarcia w umowie opcji wykupu raty leasingu zawierają w sobie element ceny nabycia przedmiotu umowy, oraz w treści rozstrzygnięcia sprawy, opartego na ustaleniu, że skarżący, spłacając raty leasingowe po ustaniu wspólności ustawowej (co pozwoliło na skorzystanie z opcji wykupu), poczynił nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny. Wynikającej z motywów zaskarżonego postanowienia nieścisłości, wyrażającej się w pozornie sprzecznej ocenie charakteru rat leasingowych, nie powinno być zatem przydane znaczenie przerastające rzeczywisty wymiar niezupełnie precyzyjnego ujęcia poglądu Sądu Okręgowego.

Istotą sporu wydaje się to, w jaki sposób oba Sądy powszechne dokonały rozliczenia nakładów uczestnika na majątek wspólny: w drodze procentowego pomniejszenia wartości pojazdów, odpowiadającego proporcji spłaconych przezeń samodzielnie rat - do rat uiszczonych w czasie trwania wspólności, podczas gdy uczestnik oczekiwał, że od wartości udziałów, przypadających

wnioskodawczyni w wyniku powyższych rozliczeń, zostanie ponadto odliczona połowa rat leasingowych uznawanych za nakład uczestnika z majątku osobistego na majątek wspólny. Ta różnica stanowisk, oparta na zaaprobowaniu odmiennego modelu rozliczeń składających się na podział majątku wspólnego, nie znalazła jednak odzwierciedlenia w zarzutach kasacyjnych, a tym bardziej w jakimkolwiek zakresie nie odcisnęła się na zarysowanym ogólnie przez skarżącego obszarze możliwych trudności interpretacyjnych, mających, w zamierzeniu uczestnika, stanowić przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O istnieniu zagadnienia prawnego, którego rozstrzygnięcie jest potrzebne do rozpoznania skargi, nie świadczy również wskazanie na to, że stanowisko Sądu Okręgowego rzekomo odbiega od zapatrywania Sądu Najwyższego wyrażonego w postanowieniu z 28 stycznia 2015 r., II CSK 322/14, które to - zdaniem skarżącego - rozwiało wątpliwości co do zasad rozliczania rat z umowy leasingu w postępowaniu o podział majątku wspólnego.

Wstępnie wypada zauważyć, że jeśli wskazane orzeczenie rzeczywiście wywołałoby sugerowany przez wnioskodawcę efekt, to w sprawie nie zachodziłaby potrzeba ponownego rozstrzygania tożsamego zagadnienia prawnego, co w sposób oczywisty wykluczałoby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Podstawowe znaczenie ma natomiast okoliczność, że przywołane przez wnioskodawcę orzeczenie nie dotyczy stanu zbieżnego z niniejszą sprawą i nie wyznacza dla niej istotnego kierunku wykładni. Nawet z wyróżnionego przez skarżącego fragmentu uzasadnienia przywołanego postanowienia wynika, że przywołany pogląd Sądu Najwyższego został wyrażony na tle dalece odmiennych okoliczności faktycznych (raty leasingowe były spłacane z majątku wspólnego), a w konsekwencji nie stanowi on podstawy argumentacyjnej do analizy kwestii prawnej zaistniałej w niniejszej sprawie, dotyczącej problemu rozliczenia rat leasingowych z majątku osobistego uczestnika na składnik, który w wyniku skorzystania z opcji wykupu stał się elementem majątku wspólnego.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania.

O kosztach orzeczono na podstawie § 4 ust. 1 pkt 8 w zw. z § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

jw